

Şmini aţeret - שמני עצרת Asemănări și deosebiri cu celelalte sărbători [anul 5779]

Şmini aţeret este o sărbătoare din Tora care cade de 22 Tişrei, care este a doua zi după a şaptea și ultima zi de Sucot. Ea vine imediat după Sucot, dar nu-i aparţine, ci este o sărbătoare aparte, fiind un lom Tov.

În Ereţ Israel se ține în aceeași zi și Simhat Tora și din cauza asta acolo asta e numele popular al acestei zile și nu Şmini Aţeret, dar fiecare dintre ele este o sărbătoare diferită. Şmini Aţeret, după cum am spus este o sărbătoare din Tora, iar Simhat Tora nu este nici în Tora nici în Mişna sau Talmud ci de mult mai târziu, de pe vremea Gheonim (aprox. 600-1000 e.n.). În diaspora, unde există și o a doua zi de sărbători majore "yom tov şeni şel Galuyot", ele se sărbătoresc separat. Ziua care este după Sucot este Şmini Aţeret și cea de a doua zi este Simhat Tora.

Sursa din Tora a sărbătorii de Şmini Aţeret poate fi găsită în cartea Numeri 29, imediat după regulile de Sucot:

"În ziua a opta veţi avea o adunare, nu veţi face nici un fel de muncă. Veţi aduce ca ardere de tot o jertfă prin foc, de un miros plăcut Domnului: un viţel, un berbec și şapte miei de un an fără imperfecţiuni. Împreună cu darul lor de mâncare și jertfele lor de băutură să aduceţi și un ţap de jertfă de ispăşire, în afară de arderea darurilor lor" (versete 35-38).

Care este principala semnificație a acestei sărbători?

Cuvântul aţeret עצרת înseamnă în ebraică adunare, în special pentru rugăciune și sacrificii. În zi de aţeret munca era interzisă. Și a şaptea zi de Pesah se numeşte în Tora aţeret (Deutoronomul 16:8) și sărbătoarea de Şavuot este numită de Hazal aţeret. Spre deosebire de alte sărbători în care se subliniază minunile care s-au întâmplat poporului evreu, de Şmini Aţeret nu amintim nici un eveniment, ci ne bucurăm că Îl avem pe Kadoş Baruch Hu, după cum este scris în midraşul Yalkut Şim'oni.

Un lucru important care trebuie menţionat este că, pe lângă semnificația religioasă a sărbătorii, putem vorbi și despre o semnificație agricolă, Sucot numindu-se și „Sărbătoarea adunării” (desigur, evocând culesul recoltelor și fructelor) חג האסיף (Exod 23:16). Asta este perioada în care încep ploile în Ereţ Israel și din cauza asta noi spunem de Şmini Aţeret rugăciunea de ploaie תפילת הגשם, în care este menţionat sezonul de ploi și adresată rugămintea pentru un an îmbelșugat în ploi. În afară de asta, începem să amintim ploile și în rugăciunea de Amida în care începem să spunem "Maşiv haruah umorid hageşem" („Tu faci să sufle vântul și să cadă ploaia”). În perioada celui de al doilea Templu erau și alte evenimente legate de apă: Nisuch Hamayim („Stropirea altarului”), Simhat Bet Haşoeva și se spuneau Hoşaanot.

O altă semnificație interesantă poate fi desprinsă din Talmud, tractatul Suca 55:2, în care ni se spune că Şmini Aţeret înfăptuiește o legătură specială între poporul Israel și Hakadoş Baruch Hu, în timp în ce zilele de Sucot au mai mult semnificații universale. După Hazal, asta ne explică faptul că de Sucot se jertfeau în Templu 70 de viţei (reprezentând cele 70 de naţiuni), iar de Şmini Aţeret noi jertfim doar un singur viţel echivalent numai cu poporul evreu.

Regulile sărbătorii

Din Tora aflăm despre interdicția de a munci pe parcursul sărbătorii, cu excepția activității de preparare a bucatelor (gătit), ca și în alte zile de Iom Tov.

פז"ר קט"ב PZR KŞV

Iată în continuare, prezentate pe scurt, cele 6 reguli pe care ni le enumeră Talmudul și care au semnul de abreviație PZR KŞV (prima literă a fiecăruia):

- Payis פיס, adică „sorti”. În ziua aceasta se trăgea la sorti ordinea jertfelor de Yom Tov între cele 24 de rânduri de Cohanim. De Sucot nu se trăgea la sorti.
- Zman זמן, adică Bircat Hazman, „binecuvântarea timpului”, pe care noi o cunoaștem ca „ Bircat Şehecheyanu”, , care se spune de sărbători ca prima zi de Sucot, dar nu în restul zilelor. Cu toate acestea ea se spune și de Şmini Aţeret.
- Regel רגל, adică cele trei sărbători în care evreii se „urcau” la Templu (Pesah, Şavuot, Sucot). Sunt multe explicații privind semnificația cuvântului acesta aici.
- Korban קרבן, adică jertfă, ofrandă, acestea fiind diferite de Şmini Aţeret față de cele jertfite de Sucot, numărul lor fiind diferit.
- Şir שיר, adică cântec. În Templu Leviimii cântau în fiecare zi de Sucot Psalmi, în care este vorba despre donații și daruri pentru săraci. Spre deosebire de aceste zile, de Şmini Aţeret în care ei cântau „Lamenaţeah al haşminit” (Psalm 12). Dacă sărbătoarea cădea de Şabat nu se spunea, ci, ca de obicei, „Mizmor şir leyom haşabat” (Psalm 92).
- Bracha ברכה, adică „binecuvântare”. Și aici apare o controversă între comentatori despre ce fel de bracha este vorba. Raşi și elevii lui spun că este Bircat Hamelech, binecuvântarea regelui care apare în Tosefta. Rabenu Tam (nepot a lui Raşi, secolul 12 e.n.) spune că este vorba despre Bircat Hamazon, binecuvântarea de după masă, în care este amintit Şmini Aţeret.